

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Навчально-науковий інститут філології та журналістики

*Кафедра слов'янської і германської філології
та перекладу*

ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

**Інструктивно-методичні матеріали
до обов'язкової освітньої компоненти
для підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
«Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша – польська»**

Житомир – 2024

УДК 81'25

*Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол №8 від 26 квітня 2024 року)*

Рецензенти:

Ольга ЗАГОРОДНЯ – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Національної академії статистики, обліку та аудиту;

Галина ВЕСЕЛЬСЬКА – кандидат філологічних наук, викладач-методист ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»;

Наталя АСТРАХАН – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри, завідувач кафедри германської філології та зарубіжної літератури Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Укладачі:

Тетяна НЕДАШКІВСЬКА – кандидат філологічних наук, професор, зав. кафедри слов'янської і германської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Алла ПРИЙМАК – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри слов'янської і германської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Катерина ЯРИНОВСЬКА – викладач кафедри слов'янської і германської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка.

П 69

ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ: інструктивно-методичні матеріали до обов'язкової освітньої компоненти для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» / укладачі: Недашківська Т. Є., Приймак А. М., Яриновська К. Т. Житомир, 2024. 48 с.

Запропоновані методичні рекомендації до практичних занять із дисципліни містять основні питання, необхідні для поглиблення та розширення знань здобувачів вищої освіти стосовно теорії та практики різних видів перекладу. Ці матеріали розроблено для вивчення освітньої компоненти «Практика перекладу» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «035 Філологія».

У посібнику епізодично використаний ілюстративний та текстовий матеріал, наявний у відкритому доступі в джерелах Інтернет.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
I. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ	7
«ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ».....	7
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ	8
III. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ	10
IV. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	11
Модуль 1. Практика перекладу текстів різних стилів з польської мови	11
Модуль 2. Фразеологічні одиниці в аспекті перекладу.....	18
V. ПРОЄКТНА (ТВОРЧА) РОБОТА	25
VI. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	27
VI. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ БІЛЕТИ	29
VII. ЗРАЗКИ ТЕКСТІВ ТА ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ (ФРАГМЕНТИ)	37
IX. ОЦІНЮВАННЯ	46
X. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ЗВО	47

ПЕРЕДМОВА

Програма вивчення освітньої компоненти “Практика перекладу” для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає освітньо-професійній програмі *Слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська*.

Предмет вивчення освітньої компоненти – робота з перекладу з / на споріднені слов’янські (українська, польська) мови.

Мета освітньої компоненти – подальший розвиток та формування полікультурної особистості, здатної здійснювати свою професійну діяльність із забезпечення обміну інформацією за допомогою перекладу.

Основні **завдання** вивчення освітньої компоненти:

- освоїти методику передперекладацького аналізу тексту, яка сприяє точному сприйманню висхідного висловлення;
- освоїти методику підготовки до виконання перекладу включно з пошуком інформації в довідковій, спеціальній літературі, комп’ютерних мережах;
- оволодіти основними способами досягнення еквівалентності в перекладі й умінням застосовувати основні прийоми перекладу;
- навчитися здійснювати письмовий переклад з дотриманням норм лексичної еквівалентності, граматичних і стилістичних норм;
- навчитися оформлювати текст перекладу в комп’ютерному текстовому редакторі;
- навчитися бачити міждисциплінарні зв’язки між навчальними предметами для майбутньої професійної діяльності.

Компетентності:

Змістовно освітня компонента спрямована на формування здобувачами вищої освіти здатності розв’язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК 1.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6.Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 11.Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

СК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

СК 9. Здатність компресувати різноманітні за змістом та жанром тексти державною та іноземною мовами, виділяючи основну інформацію, з використанням різних методів реферування та анотування.

СК 10. Здатність ефективно застосовувати перекладацькі трансформації (компресія, компенсація, генералізація, конкретизація, антонімічний переклад, описовий переклад.

Програмні результати навчання

ПР 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПР 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПР 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному

колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПР 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПР 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПР 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

Soft skills:

- креативне мислення;
- управління інформацією;
- вміння приймати рішення та формулювати власну думку;
- презентаційні навички;
- самоорганізація та самонавчання.

I. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП рівень вищої освіти	Характеристика освітньої компоненти	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –4	03 Філологія	Обов'язкова	
	035 Філологія		
Модулів –2	слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120		2-й	
		Практичні заняття	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,7; самостійної роботи здобувача – 6,1 год.	другий (магістерський)	-	-
		практичні	
		52 год.	-
		Самостійна робота	
		68 год.	-
		Індивідуальна робота	
		-	-
		Вид контролю: <i>екзамен</i>	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи для денної форми навчання становить: 43, 3% : 56, 7%.

II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Модуль 1. Практика перекладу текстів різних стилів з польської мови

Тема 1. Вступ. Основні засади перекладу, категорії, види текстів:

- Семантико-стилістична адекватність наукових текстів і фахова терміносистема.
- Іменні та дієслівні словосполучення у фахових текстах. Сталі словосполучення.
- Терміни і термінологічні словосполучення в польській мові та їх еквіваленти в українській.
- Синтаксична синонімія у науковому мовленні.
- Усне наукове мовлення.
- Семантико-стилістична адекватність публіцистичних текстів.
- Сталі словосполучення у текстах друкованих і аудіовізуальних ЗМІ.
- Мова і стиль аудіовізуальних ЗМІ, передача мовлення учасників комунікації.

Тема 2. Структура й трансформація тексту:

- Усний та письмовий переклад. Переклад власних імен і абревіатур.
- Експресивні засоби в усному публіцистичному мовленні.
- Смісловий аналіз і трансформація тексту.
- Ключова інформація і надмірність тексту.
- Квантова структура тексту і мовленнєва сегментація.
- Мовленнєва компресія і мікрореферування.
- Трансформація тексту.

Тема 3. Лінгвокультурні особливості перекладу:

- Двомовні тематичні еквіваленти і система записів у послідовному перекладі.
- Стереотипні мовленнєві засоби в тематичних висловлюваннях.
- Техніка й етикет усного мовлення перекладача.
- Загальноприйняті символи і скорочення в послідовному перекладі.

- Порядок фіксування записів в послідовному перекладі і перетворення записів у текст.

Модуль 2. Фразеологічні одиниці в аспекті перекладу.

Тема 4. Основи перекладу фразеологізмів:

- Проблеми перекладацького аналізу фразеології. Врахування національного компонента при перекладі. Втрата образності фразеології в перекладі.
- Перекладацький аналіз польських фразеологізмів. Прийоми перекладу необразної фразеології. Фразеологічні аналоги та еквіваленти. Дослівний та описовий прийоми перекладу. Переклад авторських фразеологізмів. Проблема синонімії та полісемії фразеологічних одиниць в перекладі. Вплив контексту на варіант перекладу фразеологізмів.
- Переклад фразеології в публіцистиці.

Тема 5. Національна фразеологія:

- Шляхи поповнення національної фразеології. Використання лінгвістичних корпусів для аналізу фразеологізмів.

III. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
Лекції		Практичні/Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Індивідуальні заняття	Лекції		Практичні/Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Індивідуальні заняття	
Модуль I. Практика перекладу текстів різних стилів з польської мови												
Тема 1. Вступ. Основні засади перекладу, категорії, види текстів	30	-	12	-	18	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Структура й трансформація тексту	30	-	12	-	18	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Лінгвокультурні особливості перекладу	24	-	10	-	14	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	84	-	34	-	50	-	-	-	-	-	-	-
Модуль II. Фразеологічні одиниці в аспекті перекладу												
Тема 4. Основи перекладу фразеологізмів	26	-	14	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Національна фразеологія:	10	-	4	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	36	-	28	-	18	-	-	-	-	-	-	-
Разом годин	120	-	52	-	68	-	-	-	-	-	-	-

IV. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1. Практика перекладу текстів різних стилів з польської мови

Тема 1. Вступ. Основні засади перекладу, категорії, види текстів.

Мета заняття: ознайомити здобувачів із освітньою компонентою, її змістом та наповненням. Розглянути ключові засади перекладу, його види та категорії.

Основні поняття з теми: переклад, практика перекладу, науковий текст, фаховий текст, іменні словосполучення, дієслівні словосполучення, сталі словосполучення, синтаксична синонімія, усне наукове мовлення, семантико-стилістична адекватність, публіцистичний текст, тексти ЗМІ, мова, стиль мовлення.

План теоретичного викладу:

1. Вступ. Освітня компонента “Практика перекладу”: мета, завдання, предмет та об’єкт вивчення, змістове наповнення.
2. Семантико-стилістична адекватність наукових текстів і фахова терміносистема.
3. Іменні та дієслівні словосполучення у фахових текстах. Сталі словосполучення.
4. Терміни і термінологічні словосполучення в польській мові та їх еквіваленти в українській.
5. Синтаксична синонімія у науковому мовленні.
6. Усне наукове мовлення.
7. Семантико-стилістична адекватність публіцистичних текстів.
8. Сталі словосполучення у текстах друкованих і аудіовізуальних ЗМІ.
9. Мова і стиль аудіовізуальних ЗМІ, передача мовлення учасників комунікації.

Практичні завдання з теми:

- законспектувати основні поняття з теми;

- підготувати розгорнуту презентацію-проект за одним із пунктів плану;
- дослідити правові документи, що регулюють діяльність перекладача в Україні, правовий статус перекладача, права та обов'язки перекладача, перекладацьку етику.

Тематика самостійної та індивідуальної роботи з теми:

- Переклад наукового тексту (наукові статті, курсові роботи з мовознавства чи літературознавства) (У списку літератури до теми опрацювати джерела 11-13). Мовознавча і літературознавча термінологія, укладання словника-мінімуму.

Рекомендована література:

1. Денисенко Г. Правовий статус лінгвіста як перекладача у межах правозастосовного процесу. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2014. №6. С. 24-29. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/6/6.pdf>.

2. Комунікативно-прагматичні аспекти мовлення : конспект лекцій для студентів факультету лінгвістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія» / Уклад. О.В.Дзикович. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 85 с.
URL:https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12406/1/Komunikatyvno_prag_aspekty.pdf

3. Терехова С.І. Основи професійної діяльності перекладача // Терехова С.І. Вступ до перекладознавства. (Сучасні проблеми і теорії. Діяльність перекладача. Основи техніки перекладу). Навч. посібник. Київ, 2002. С. 41 □ 70.

4. Ст. 68 КПКУ від 13.04.2012 № 4651-VI. Перекладач. URL: <https://kodeksy.com.ua/kpku-2012/68.htm>.

5. Посадова інструкція перекладача. URL: https://jobs.ua/job_description/view/1865.

6. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Видавничий центр „Академія”, 2009. 376 с.

7. Селігей П. Науковець і його мова. Українська мова. 2012. № 4. С. 18–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2012_4_4

8. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. К., 2016. 627 с.

9. Струганець Л. Красномовство і пустослів'я в науковому стилі // Дивослово. 2017. № 3. С. 62.

9. Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання. К. : А.С.К., 1998. 272 с.

10. Шкіцька І. Ю. Маніпулятивні тактики позитиву: лінгвістичний аспект. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 440 с.

11. Колесник, А.О., Белікова О.Ф. Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2010. №1. С. 719–727.

12. Паламарчук О., Стрельчук Г., Черниш Т. Польсько-український словник лінгвістичної термінології. Київ, 2003.

13. Паламарчук О., Стрельчук Г., Черниш Т. Українсько-польський словник лінгвістичної термінології. Київ, 2004.

Тема 2. Структура й трансформація тексту.

Мета заняття: охарактеризувати основні види перекладу (усний та письмовий), розглянути особливості перекладу аббревіатур, експресивні засоби у тексті, текст як структуру та його сегменти, а також дослідити текстові трансформації.

Основні поняття з теми: переклад, усний переклад, письмовий переклад, експресивні засоби, смисловий аналіз тексту, трансформація тексту, ключова інформація тексту, квантова структура тексту, мовленнєва сегментація, мовленнєва компресія, мікрореферування.

План теоретичного викладу:

1. Усний та письмовий переклад.
2. Переклад власних імен і аббревіатур.
3. Експресивні засоби в усному публіцистичному мовленні.
4. Смисловий аналіз і трансформація тексту.
5. Ключова інформація і надмірність тексту.
6. Квантова структура тексту і мовленнєва сегментація.
7. Мовленнєва компресія і мікрореферування.

8. Трансформація тексту.

Практичні завдання з теми:

- законспектувати основні поняття з теми;
- підготувати розгорнуту презентацію-проект за одним із пунктів плану;
- дослідити ринок перекладацьких послуг в Україні, особливості

діяльності перекладача та перекладацьких агенцій, ознайомитись з роботою агентств для надання перекладацьких послуг.

Тематика самостійної та індивідуальної роботи з теми:

- Юридичний переклад: статутні та правовстановлюючі документи, договори, контракти, угоди, акти, довіреності, заповіти, ліцензії, дозволи, процесуальні документи (заяви, позови, скарги, клопотання, рішення, постанови, ухвали судів), інші нормативно-правові акти. Створення словника-мінімуму юридичних термінів (Опрацювати літературу позицій 13-15).

- Переклад ділових документів і ділового листування: листи, звернення, комерційні пропозиції, тендерна документація, службові записки, запрошення, звіти, витяги, протоколи, свідоцтва про реєстрацію та інші корпоративні документи (Опрацювати літературу позицій 16-17).

Рекомендована література:

1. Денисенко Г. Правовий статус лінгвіста як перекладача у межах правозастосовного процесу. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2014. №6. С. 24–29. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/6/6.pdf>.

2. Комунікативно-прагматичні аспекти мовлення : конспект лекцій для студентів факультету лінгвістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія» / Уклад. О.В.Дзикович. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 85 с. URL:https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12406/1/Komunikatyvno_prag_aspekty.pdf

3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Видавничий центр „Академія”, 2009. 376 с.

4. Селігей П. Науковець і його мова. Українська мова. 2012. № 4. С. 18–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2012_4_4

5. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. К., 2016. 627 с.
6. Струганець Л. Красномовство і пустослів'я в науковому стилі // Дивослово. 2017. № 3. С. 62.
7. Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання. К. : А.С.К., 1998. 272 с.
8. Топ 10 найкращих бюро перекладів в Україні: дослідження компанії Technolex Translation Studio, 2018. URL: <https://technolex.com/uk/news/top-10-translation-agencies-in-ukraine-2018.html>
9. Особливості діяльності бюро перекладів, 2017. URL; <https://www.0332.ua/list/68948>
10. Які бувають бюро перекладів: дослідження компанії Technolex Translation Studio, 2017. URL: <https://technolex.com/uk/articles/typical-types-of-translation-agencies.html>
11. Терехова С.І. Основи професійної діяльності перекладача // Терехова С.І. Вступ до перекладознавства. (Сучасні проблеми і теорії. Діяльність перекладача. Основи техніки перекладу). Навч. посібник. Київ, 2002. С. 41– 70.
12. Усачева О. Супергерої видавництва: як народжується бестселер, 2018. URL: <https://thepoint.rabota.ua/superheroyi-vydavnytstva-yak#narodzhuyetsya-bestseler/>
13. Бойко І.В. Особливості перекладу юридичних документів та їх оформлення. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/boiko_osoblyvost_perekladu.pdf
14. Jopek Bosiacka A. Przekład prawny i sądowy. Warszawa, 2009, s. 87–171.
15. Українсько-польський, польсько-український термінологічний словник: право, фінанси, економіка, торгівля / Уклад. І.С. Яценко. Київ, 2004.
16. Корсовецька Р. І., Сухомлинов О. М. Російсько-польсько-український словник-довідник ділової лексики. Донецьк, 2006.
17. Домагальські С. Великий польсько-український, українсько-польський словник термінології сучасного бізнесу. Тернопіль, 2010.

Тема 3. Структура й трансформація тексту.

Мета заняття: визначити поняття еквівалента в перекладі, опрацювати польсько-українські та українсько-польські еквіваленти, опрацювати технологію послідовного перекладу, стереотипні мовленнєві засоби, техніка й етикет усного мовлення перекладача, символи та скорочення у перекладі.

Основні поняття з теми: еквівалент, послідовний переклад, тематичні висловлювання, техніка перекладу, етикет перекладу, символи й скорочення в перекладі.

План теоретичного викладу:

1. Двомовні тематичні еквіваленти і система записів у послідовному перекладі.
2. Стереотипні мовленнєві засоби в тематичних висловлюваннях.
3. Техніка й етикет усного мовлення перекладача.
4. Загальноприйняті символи і скорочення в послідовному перекладі.
5. Порядок фіксування записів в послідовному перекладі і перетворення записів у текст.

Практичні завдання з теми:

- законспектувати основні поняття з теми;
- підібрати 20 тематичних еквівалентів в польській та українській мовах;
- дослідити проблему передачі власних імен та способів її вирішення;
- опрацювати переклад, редагування й кінцеве оформлення особистих документів:

- свідоцтво про народження,
- свідоцтво про одруження,
- паспорт,
- документи про освіту (атестат, диплом),
- довідки (з роботи, з навчання, про доходи, про несудимість) тощо.

Тематика самостійної та індивідуальної роботи з теми:

- Економічний переклад: фінансова звітність, бухгалтерська і податкова документація рахунки, акти, накладні, декларації, стандартні операційні процедури, аудиторські висновки, акти перевірок, бізнес-плани, маркетингові

дослідження. Створення словника-мінімуму економічних термінів (Опрацювання літератури 11-12).

- Технічний переклад: технічна та проектна документація, інструкції з експлуатації, посібники користувачів для побутової та професійної техніки, сервісні каталоги та матеріали з електротехніки, автомобільної промисловості, телекомунікації, будівництва тощо. Створення словника-мінімуму технічних термінів(Опрацювання літератури 13-14).

Рекомендована література:

1. Денисенко Г. Правовий статус лінгвіста як перекладача у межах правозастосовного процесу. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2014. №6. С. 24–29. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/6/6.pdf>.

2. Комунікативно-прагматичні аспекти мовлення : конспект лекцій для студентів факультету лінгвістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія» / Уклад. О.В.Дзикович. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 85 с. URL:https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12406/1/Komunikatyvno_prag_aspekty.pdf

3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Видавничий центр „Академія”, 2009. 376 с.

4. Селігей П. Науковець і його мова. *Українська мова*. 2012. № 4. С. 18–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2012_4_4

5. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. К., 2016. 627 с.

6. Струганець Л. Красномовство і пустослів'я в науковому стилі // *Дивослово*. 2017. № 3. С. 62.

7. Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання. К. : А.С.К., 1998. 272 с.

8. Правопис власних назв. URL: <http://litopys.org.ua/pravopys/rozdil4.htm>

9. Transliteracja i transkrypcja słowiańskich alfabetów cyrylickich. URL: <https://sjp.pwn.pl/zasady/X-Transliteracja-i-transkrypcja-slowianskich-alfabetow-cyrylickich;629693.html>

10. Вказівки та інструкції для виконання перекладу документів, 2004. URL:<http://zdr.knu.ua/ua/biblioteka-1/bila-knyha-z#reformuvannia-ukrainskoiirydychnoi->

osvity/360-vkazivky-ta-instruktsii-dlia-vykonannia#perekladu-dokumentiv .

11. Домагальські С. Великий польсько-український, українсько-польський словник термінології сучасного бізнесу. Тернопіль, 2010.

12. Malinowska B. Specyfika przekładu współczesnych tekstów rosyjskich o tematyce ekonomicznej. Szczecin, 2001.

13. Słowniki naukowo-techniczne rosyjsko-polski i polsko-rosyjski, CD-ROM, 2008.

14. Терехова С.І. Особливості праці перекладача науково-технічної літератури // Терехова С.І. Вступ до перекладознавства. (Сучасні проблеми і теорії. Діяльність перекладача. Основи техніки перекладу). Навч. посібник. Київ, 2002. С. 44– 46.

Модуль 2. Фразеологічні одиниці в аспекті перекладу

Тема 4. Основи перекладу фразеологізмів

Мета заняття: з'ясувати визначення фразеологізму, його ознаки (образність й метафоричність зокрема), дослідити вплив національного компонента на фразеологію сучасної польської та української мов, здійснити перекладацький аналіз польських фразеологізмів, проаналізувати проблему пошуку еквівалентів й фразеологічних аналогів, визначити відмінності дослівного та описового прийомів перекладу, окреслити явища синонімії та полісемії фразеологічних одиниць в перекладі, проаналізувати вплив контексту на переклад а також виокремити особливості перекладу фразеологічних одиниць в публіцистиці.

Основні поняття з теми: фразеологія, національний компонент, образність фразеології, перекладацький аналіз, прийоми перекладу фразеологізмів, фразеологічні аналоги та еквіваленти, авторські фразеологізми, синонімія фразеологічних одиниць, полісемія фразеологічних одиниць, контекст і переклад.

План теоретичного викладу:

1. Проблеми перекладацького аналізу фразеології.
2. Врахування національного компоненту при перекладі.
3. Втрата образності фразеології в перекладі.
4. Перекладацький аналіз польських фразеологізмів.
5. Прийоми перекладу необразної фразеології.
6. Фразеологічні аналоги та еквіваленти.
7. Дослівний та описовий прийоми перекладу.
8. Переклад авторських фразеологізмів.
9. Проблема синонімії та полісемії фразеологічних одиниць в перекладі.
10. Вплив контексту на варіант перекладу фразеологізмів.
11. Переклад фразеології в публіцистиці.

Практичні завдання з теми:

- законспектувати основні поняття з теми;
- підібрати 20 фразеологізмів та перекласти їх польською; підготувати презентацію за результатами роботи.

Тематика самостійної та індивідуальної роботи з теми:

- Медичний переклад: клінічні дослідження, наукові статті з медицини та фармакології, виписки з історії хвороби, висновки лікарів, результати аналізів. Створення словника-мінімуму медичних термінів (Позиції в списку літератури 24-25).

- Переклад інтернет-сторінок, маркетингових текстів, переклад контенту для соціальних мереж, програмних продуктів, додатків, інтерфейсу та всієї супутньої документації (Позиція в списку літератури 26).

Рекомендована література:

1. Денисенко Г. Правовий статус лінгвіста як перекладача у межах правозастосовного процесу. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2014. №6. С. 24– 29. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/6/6.pdf>

2. Комунікативно-прагматичні аспекти мовлення : конспект лекцій для студентів факультету лінгвістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія» / Уклад. О.В. Дзикович. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 85 с.

URL:https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12406/1/Komunikatyvno_prag_aspekty.pdf

3. Gałyga D., Jak to łątwo powiedzieć Universitas, Kraków, 2011, s.238.
4. Gębal P. Od słowa do słowa toczy się rozmowa Universitas, Kraków, 2012, s.204.
5. Guziuk-Świca B., Przechodzka G., Ciesielska-Musameh R. Z polskim w świat. Podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego z płytą CD. Wydawnictwo UMCS. Lublin, 2016.
6. Lipińska, E. Dąmbska E., Kiedyś wrócisz tu ... , Kraków 2013.
7. Peńkoś Jerzy. Podstawy przekładoznawstwa. Kraków: Zakamycze, 2003. 494 s.
8. Polsko-rosyjski i rosyjsko-polski korpus równoległy, <http://polros.polon.uw.edu.pl/index.php?id=01&lang=pl>
9. Stempek I., Stelmach A. Krokpokołu polski. 1, podręcznik dla studenta. Kraków, 2013.
10. Stempek I., Stelmach A. Krokpokołu polski. 2, podręcznik dla studenta. Kraków, 2015.
11. Stempek I., Stelmach A. Krokpokołu polski.Tablice gramatyczne. Kraków, 2013
12. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Видавничий центр „Академія”, 2009. 376 с.
13. Селігей П. Науковець і його мова. Українська мова. 2012. № 4. С. 18–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2012_4_4
14. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. К., 2016. 627 с.
15. Струганець Л. Красномовство і пустослів'я в науковому стилі // Дивослово. 2017. № 3. С. 62.
16. Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання. К. : А.С.К., 1998. 272 с.
17. Шкіцька І. Ю. Маніпулятивні тактики позитиву: лінгвістичний аспект. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 440 с.

18. Grucza Sambor, Marchwiński Adam, Płużyczka Monika. Translatoryka. Koncepcje – Modele – Analizy. URL: <https://portal.uw.edu.pl/documents/7732735/0/SN+7.+Sambor+Grucza%2C%20Adam+Marchi%C5%84ski%2C%20Monika+P%C5%82uzyczka+%28red.%29%20+Translatoryka.+Koncepcje+-+Modele+-+Analizy.pdf>
19. Stelmach A. Czytaj krok po kroku 1. Kraków, 2017.
20. Stelmach A. Czytajkrokpokroku2. Kraków, 2018.
21. Stelmach A. Czytaj krok po kroku 3. Kraków, 2019.
22. Stempek I., Stelmach A. Krokpokroku polski. 1, zeszyt dla studenta. Kraków, 2013.
23. Stempek I., Stelmach A. Krokpokroku polski. 2, zeszytdlastudenta. Kraków, 2015.
24. Karwacka W. Przekład tekstów medycznych, Gdańsk. 2016.
25. Костюченко А.В. Малий медичний словник українсько-польський і польсько-український. Краків 2003.
26. Halan W. Słownik terminów informatycznych ukraińsko-polski i polsko-ukraiński. Warszawa 2008.

Тема 5. Національна фразеологія

Мета заняття: дослідити дефініцію “національна фразеологія”, окреслити, що саме належить до національної фразеології, визначити шляхи її поповнення, а також проаналізувати використання лінгвістичних корпусів для аналізу фразеологізмів.

Основні поняття з теми: фразеологія, фразеологізм, національна фразеологія, фразеологія польської мови, фразеологія української мови, лінгвістичний корпус, аналіз фразеологізмів.

План теоретичного викладу:

1. Поняття національної фразеології
2. Шляхи поповнення національної фразеології.
3. Використання лінгвістичних корпусів для аналізу фразеологізмів.

Практичні завдання з теми:

- законспектувати основні поняття з теми;
- зробити порівняльний аналіз польсько-українських еквівалентів 10 фразеологізмів, зважаючи на лінгвістичні особливості.

Тематика самостійної та індивідуальної роботи з теми:

- Переклад текстів, пов'язаних з туристичною діяльністю: інформація для туристичних агенцій, готелів, авіакомпаній, буклети, путівники, меню ресторанів тощо (Позиції в списку літератури 24-26).

- Специфіка виконання літературних творів (прозових, віршованих).

Художній переклад як особливий вид творчої діяльності перекладача (Позиції в списку літератури 25,27).

Рекомендована література:

1. Денисенко Г. Правовий статус лінгвіста як перекладача у межах правозастосовного процесу. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2014. №6. С. 24– 29. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/6/6.pdf>

2. Комунікативно-прагматичні аспекти мовлення : конспект лекцій для студентів факультету лінгвістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія» / Уклад. О.В. Дзикович. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 85 с. URL:https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12406/1/Komunikatyvno_prag_aspekty.pdf

3. Gałyga D., *Jak to łatwo powiedzieć* Universitas, Kraków, 2011, s.238.

4. Gębal P. *Od słowa do słowa toczy się rozmowa* Universitas, Kraków, 2012, s.204.

5. Guziuk-Świca B., Przechodzka G., Ciesielska-Musameh R. *Z polskim w świat. Podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego z płytą CD*. Wydawnictwo UMCS. Lublin, 2016.

6. Lipińska, E. Dąmbska E., *Kiedyś wrócisz tu ...*, Kraków 2013.

7. Peńkoś Jerzy. *Podstawy przekładoznawstwa*. Kraków: Zakamycze, 2003. 494 s.

8. *Polsko-rosyjski i rosyjsko-polski korpus równoległy*, <http://polros.polon.uw.edu.pl/index.php?id=01&lang=pl>

9. Stempel I., Stelmach A. Krokpokołu polski. 1, podręcznik dla studenta. Kraków, 2013.
10. Stempel I., Stelmach A. Krokpokołu polski. 2, podręcznik dla studenta. Kraków, 2015.
11. Stempel I., Stelmach A. Krokpokołu polski. Tablice gramatyczne. Kraków, 2013
12. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Видавничий центр „Академія”, 2009. 376 с.
13. Селігей П. Науковець і його мова. Українська мова. 2012. № 4. С. 18–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2012_4_4
14. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. К., 2016. 627 с.
15. Струганець Л. Красномовство і пустослів'я в науковому стилі // Дивослово. 2017. № 3. С. 62.
16. Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання. К. : А.С.К., 1998. 272 с.
17. Шкіцька І. Ю. Маніпулятивні тактики позитиву: лінгвістичний аспект. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 440 с.
18. Grucza Sambor, Marchwiński Adam, Płużyczka Monika. Translatoryka. Koncepcje – Modele – Analizy. URL: <https://portal.uw.edu.pl/documents/7732735/0/SN+7.+Sambor+Grucza%2C%20Adam+Marchwiński%2C%20Monika+P%2C%20Płużyczka+%28red.%29%20+Translatoryka.+Koncepcje++Modele++Analizy.pdf>
19. Stelmach A. Czytaj krok po kroku 1. Kraków, 2017.
20. Stelmach A. Czytajkrokpokołu2. Kraków, 2018.
21. Stelmach A. Czytaj krok po kroku 3. Kraków, 2019.
22. Stempel I., Stelmach A. Krokpokołu polski. 1, zeszyt dla studenta. Kraków, 2013.
23. Stempel I., Stelmach A. Krokpokołu polski. 2, zeszyt dla studenta. Kraków, 2015.
24. Ріхлінг А., Андрейчук В., Руденко Л., Чехній В. Польсько-український

та українсько#польський словник базових термінів та понять з ландшафтознавства. Бяла-Подляска–Київ, 2015.

25. Лучик А., Антонова О. Польсько-український словник еквівалентів слова. Київ, 2013.

26. Dzierżanowska H. Przekład teksów nieliterackich. Warszawa, 1990.

27.Чепурна О. Лігвостилістичні аспекти перекладу текстів художньої літератури / Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні мови. 2014. № 22. С. 176□ 180.

V. ПРОЄКТНА (ТВОРЧА) РОБОТА

I. Напишіть наукову статтю на одну із запропонованих тем:

1. Особливості термінології сучасної польської мови.
2. Синтаксична синонімія у науковому мовленні.
3. Специфіка перекладу власних імен та аббревіатур.
4. Експресивні засоби у мовленні (перекладацький аспект).
5. Особливості перекладу текстів публіцистичного/художнього/наукового/тощо стилів.
6. Специфіка польсько-українського перекладу фразеологізмів.
7. Проблема пошуку еквівалентів під час перекладу фразеологізмів.
8. Техніка й етикет мовлення перекладача.
9. Дослівний та описовий прийоми перекладу
10. Шляхи перекладу авторських фразеологізмів
11. Своя тема

Стаття повинна містити такі елементи:

1. Постановка проблеми у загальному вигляді та її актуальність.
2. Короткий аналіз опрацьованих та використаних досліджень (історіографія проблеми).
3. Формулювання мети статті (постановка завдання).
4. Виклад основного матеріалу з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.
5. Висновки.
6. Джерела та література.

Обсяг статті – 2–6 сторінок тексту формату А 4.

Мова статті – українська / польська.

Текст статті має бути набраний через один міжрядковий інтервал, шрифт Times New Roman, кегль 14, поля: верхнє, нижнє, праве, ліве – 1,27 см, абзацний відступ 1,25.

Перед назвою статті необхідно подати ім'я та прізвище автора. Далі – через один інтервал жирними літерами друкується назва статті. Через один

інтервал – текст статті. Після тексту статті жирними літерами по центру сторінки друкується «Джерела та література». Посилання в тексті статті варто зазначати порядковим номером за переліком у списку джерел та літератури, виділеним двома квадратними дужками, через кому необхідно вказати номер сторінки на яку зроблено посилання. Наприклад [2, с. 24], де 2 – порядковий номер джерела зі списку джерел та літератури, а 24 – номер конкретної сторінки джерела. Якщо використовуються архівні джерела, вони оформлюються за прикладом [2, арк. 24]. «Джерела та література» оформлюється в алфавітному порядку за чинними бібліографічними вимогами — ДСТУ 2015 – ДСТУ 8302:2015: приклади оформлення джерел – Grafiati.

VI. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Освітня компонента “Практика перекладу”: мета, завдання, предмет та об’єкт вивчення, змістове наповнення.
2. Семантико-стилістична адекватність наукових текстів і фахова терміносистема.
3. Іменні та дієслівні словосполучення у фахових текстах. Сталі словосполучення.
4. Терміни і термінологічні словосполучення в польській мові та їх еквіваленти в українській.
5. Синтаксична синонімія у науковому мовленні.
6. Усне наукове мовлення.
7. Семантико-стилістична адекватність публіцистичних текстів.
8. Сталі словосполучення у текстах друкованих і аудіовізуальних ЗМІ.
9. Мова і стиль аудіовізуальних ЗМІ, передача мовлення учасників комунікації.
10. Особливості перекладу наукових текстів.
11. Усний та письмовий переклад.
12. Переклад власних імен і аббревіатур.
13. Експресивні засоби в усному публіцистичному мовленні.
14. Смісловий аналіз і трансформація тексту.
15. Ключова інформація і надмірність тексту.
16. Квантова структура тексту і мовленнєва сегментація.
17. Мовленнєва компресія і мікрореферування.
18. Трансформація тексту.
19. Специфіка перекладу ділових документів і ділового листування.
20. Юридичний переклад.
21. Двомовні тематичні еквіваленти і система записів у послідовному перекладі.
22. Стереотипні мовленнєві засоби в тематичних висловлюваннях.
23. Техніка й етикет усного мовлення перекладача.
24. Загальноприйняті символи і скорочення в послідовному перекладі.
25. Порядок фіксування записів в послідовному перекладі і перетворення

записів у текст.

26. Особливості економічного перекладу.
27. Переклад текстів технічного спрямування.
28. Проблеми перекладацького аналізу фразеології.
29. Врахування національного компоненту при перекладі.
30. Втрата образності фразеології в перекладі.
31. Перекладацький аналіз польських фразеологізмів.
32. Прийоми перекладу необразної фразеології.
33. Фразеологічні аналоги та еквіваленти.
34. Дослівний та описовий прийоми перекладу.
35. Переклад авторських фразеологізмів.
36. Проблема синонімії та полісемії фразеологічних одиниць в перекладі.
37. Вплив контексту на варіант перекладу фразеологізмів.
38. Переклад фразеології в публіцистиці.
39. Особливості медичного перекладу.
40. Переклад інтернет-контенту.
41. Поняття національної фразеології
42. Шляхи поповнення національної фразеології.
43. Використання лінгвістичних корпусів для аналізу фразеологізмів.
44. Переклад текстів туристичної діяльності.
45. Особливості перекладу художнього тексту.

VI. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ БІЛЕТИ

Білет №1.

Теоретичний блок:

1. Семантико-стилістична адекватність наукових текстів і фахова терміносистема.
2. Мовленнєва компресія і мікрореферування.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №2.

Теоретичний блок:

1. Іменні та дієслівні словосполучення у фахових текстах. Сталі словосполучення.
2. Смысловий аналіз і трансформація тексту.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №3.

Теоретичний блок:

1. Терміни і термінологічні словосполучення в польській мові та їх еквіваленти в українській.
2. Врахування національного компоненту при перекладі.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №4.

Теоретичний блок:

1. Синтаксична синонімія у науковому мовленні.
2. Переклад власних імен і аббревіатур.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №5.

Теоретичний блок:

1. Усне наукове мовлення.
2. Трансформація тексту під час перекладу.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №6.

Теоретичний блок:

1. Синтаксична синонімія у науковому мовленні..
2. Смісловий аналіз і трансформація тексту.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №7.

Теоретичний блок:

1. Прийоми перекладу необразної фразеології.
2. Стереотипні мовленнєві засоби в тематичних висловлюваннях.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №8.

Теоретичний блок:

1. Семантико-стилістична адекватність публіцистичних текстів.
2. Переклад авторських фразеологізмів.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №9.

Теоретичний блок:

1. Сталі словосполучення у текстах друкованих і аудіовізуальних ЗМІ.
2. Дослівний та описовий прийоми перекладу.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №10.

Теоретичний блок:

1. Мова і стиль аудіовізуальних ЗМІ, передача мовлення учасників комунікації.

2. Техніка й етикет усного мовлення перекладача.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №11.

Теоретичний блок:

1. Поняття національної фразеології.
2. Усний та письмовий переклад.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №12.

Теоретичний блок:

1. Двомовні тематичні еквіваленти і система записів у послідовному перекладі.

2. Переклад авторських фразеологізмів.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №13.

Теоретичний блок:

1. Семантико-стилістична адекватність публіцистичних текстів.
2. Поняття національної фразеології.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №14.

Теоретичний блок:

1. Ключова інформація і надмірність тексту.
2. Шляхи поповнення національної фразеології.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №15.

Теоретичний блок:

1. Загальноприйняті символи і скорочення в послідовному перекладі.
2. Втрата образності фразеології в перекладі.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №16

Теоретичний блок:

1. Квантова структура тексту і мовленнєва сегментація.
2. Переклад фразеології в публіцистиці.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №17.

Теоретичний блок:

1. Вплив контексту на варіант перекладу фразеологізмів.
2. Використання лінгвістичних корпусів для аналізу фразеологізмів.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №18.

Теоретичний блок:

1. Семантико-стилістична адекватність публіцистичних текстів.
2. Шляхи поповнення національної фразеології.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №19.

Теоретичний блок:

1. Загальноприйняті символи і скорочення в послідовному перекладі.
2. Проблема синонімії та полісемії фразеологічних одиниць в перекладі.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №20.

Теоретичний блок:

1. Фразеологічні аналоги та еквіваленти.
2. Усне наукове мовлення.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №21.

Теоретичний блок:

1. Шляхи поповнення національної фразеології.
2. Мовленнєва компресія і мікрореферування.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №22.

Теоретичний блок:

1. Поняття національної фразеології.
2. Смысловий аналіз і трансформація тексту.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №23.

Теоретичний блок:

1. Терміни і термінологічні словосполучення в польській мові та їх еквіваленти в українській.
2. Квантова структура тексту і мовленнєва сегментація.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №24.

Теоретичний блок:

1. Синтаксична синонімія у науковому мовленні.
2. Переклад власних імен і аббревіатур.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №25.

Теоретичний блок:

1. Усне наукове мовлення.
2. Шляхи поповнення національної фразеології.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №26.

Теоретичний блок:

1. Квантова структура тексту і мовленнєва сегментація.

2. Терміни і термінологічні словосполучення в польській мові та їх еквіваленти в українській..

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №27.

Теоретичний блок:

1. Прийоми перекладу необразної фразеології.

2. Переклад авторських фразеологізмів

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №28.

Теоретичний блок:

1. Семантико-стилістична адекватність публіцистичних текстів.

2. Стереотипні мовленнєві засоби в тематичних висловлюваннях..

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №29.

Теоретичний блок:

1. Сталі словосполучення у текстах друкованих і аудіовізуальних ЗМІ.

2. Техніка й етикет усного мовлення перекладача.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

Білет №30.

Теоретичний блок:

1. Мова і стиль аудіовізуальних ЗМІ, передача мовлення учасників комунікації.

2. Дослівний та описовий прийоми перекладу.

Практичний блок:

1. Виконайте переклад.

VII. ЗРАЗКИ ТЕКСТІВ ТА ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ (ФРАГМЕНТИ)

1. Науковий текст:

Кераміка — один із давніх видів декоративно-ужиткового мистецтва України. Археологічні розкопки показують, що гончарний посуд на території України виготовлявся ще в період неоліту. У давньому Києві в X–XII ст. працювали талановиті гончарі, що створювали поливну кераміку й керамічні вироби, прикрашені кольоровими емаллями. Створенню й розвитку гончарних промислів сприяла велика кількість місцевих глин.

Перший фаянсовий завод в Україні було створено в 1799 році у Міжгір'ї під Києвом. Пізніше фаянсові вироби стали виготовляти у Будах. У XIX столітті відкриваються приватні порцелянові заводи в Чернігівській губернії, де виготовляють з місцевого каоліну вироби, прикрашені ліпленням та живописом.

Косовські виробничо-художні майстерні Художнього фонду України виробляють кухонний посуд. Для прикрас інтер'єру гуцульські майстри випускають панно й анімалістичну скульптуру. У місті Косове виготовляють кахель для печей, розписаний гуцульським орнаментом. Матеріалом для майолікових виробів є місцеві червоні глини. Для оздоблення використовують ангоби і глазури. (Джерело: <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/8483>)

2. Курсова робота з мовознавства:

Для української мови, як і всіх слов'янських, характерні зміни фонемного складу морфем. Ці модифікації, виникнувши на фонемному рівні, функціонують у формо- та словотвірній системах. Подібні явища є об'єктом вивчення морфонології – лінгвістичної науки, основи якої заклав у 30-их роках XX ст. відомий учений, учасник Празького лінгвістичного гуртка М.Трубецької. Проте і сьогодні вчені по-різному визначають предмет, завдання та місце морфонології серед інших лінгвістичних дисциплін. Більшість мовознавців дотримується думки, що морфонологія повинна вирішувати завдання, сформульовані її засновником М.Трубецьким: 1) описувати

фонологічну структуру морфем; 2) вивчати комбінаторні звукові (за сучасною термінологією – фонемні) зміни, яких зазнають окремі морфеми в морфемних сполученнях; 3) досліджувати звукові (фонемні) зміни, які виконують морфологічні функції. (Джерело: <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/kurs-metod.pdf>)

3. Договір купівлі-продажу (типовий):

2. Умови поставки й розрахунків за товар

2.1. Строк поставки _____ днів з моменту _____ (укладання Договору, оплати й ін. умови) Продавець _____ (має, не має) право на дострокову поставку.

2.2. Вид транспорту й базис поставки _____.

2.3. Упакування (тара) і маркування (опис або посилання на стандарт,

ТУ) _____.

2.4. Строк, порядок і форма розрахунків _____.

2.4.1. Строк оплати _____ днів від дня _____.

2.4.2. Порядок оплати (попередня оплата, наступна, у момент одержання товару, телеграфна або поштова) _____.

2.4.3. Форма оплати (платіжна вимога, платіжне доручення, акредитив, чек, платіжна вимога-доручення) _____.

Податок на додану вартість повинен бути показаний окремим рядком у платіжних документах. У всьому іншому, що не передбачено даним пунктом, сторони керуються Інструкцією про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті.

2.5. При попередній оплаті Покупець зобов'язаний у триденний строк з моменту оплати вручити Продавцеві завірену банком копію платіжного документа або сповістити його телеграмою з повідомленням. При невиконанні Покупцем вимог даного пункту Договору, Продавець в праві після закінчення _____ днів з моменту підписання договору реалізувати товар і розірвати даний Договір.

2.6. _____ (додаткові умови).

(Джерело:

[https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%80_%D0%BA%D1%83%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BB%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B6%D1%83_\(%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9\).docx](https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%80_%D0%BA%D1%83%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BB%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D0%B6%D1%83_(%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9).docx)

)

4. Заповіт (типовий):

Місто Київ, десяте січня дві тисячі сімнадцятого року

Я, ПІБ _____, ідентифікаційний № _____, дата народження – _____ року, місце народження – _____, що проживаю: м.Київ вул. _____, на випадок моєї смерті роблю таке розпорядження: все належне мені майно, з чого б воно не складалось, та де б воно не знаходилось і взагалі, все те, на що я за законом матиму право і що буде належати мені на момент смерті, я заповідаю: ПІБ _____, _____ року народження.

Зміст ст.ст.1216-1267, 1307 Цивільного Кодексу України мені нотаріусом роз'яснено.

Заповіт складено і підписано в двох примірниках, один із яких зберігається у нотаріуса ПІБ _____, Київського міського нотаріального округу, а другий видається заповідачу.

(Джерело: <https://ldn.org.ua/wp-content/uploads/2018/01/%D0%B7%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%BA-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83-%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D1%81%D0%B5-%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%BE.docx>)

5. Службова записка (типова):

Ректору НГУ
акад. НАН України
Г. Г. Півняку

Службова записка

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 1506 від 23.12.2014 р. на базі ДВНЗ Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана буде проведено II етап Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Фінанси і кредит». У зв'язку з цим прошу Вашого дозволу на відрядження до м. Києва, Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана, для участі у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Фінанси і кредит», студентів IV курсу групи ФК-09-1 Сушкіну Ольгу Іванівну; ФК-09-2 Строценко Володимира Віталійовича.

Термін відрядження 22 квітня – 26 квітня 2013 р.

(Джерело:

<https://www.nmu.org.ua/department/zsg/%D0%97%D0%A0%D0%90%D0%97%D0%9E%D0%9A%20%20%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B6%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D0%B0.doc>)

6. Звіт:

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник Мінського
РУ ГУМВС України в м. Києві
полковник міліції
Р.Г.Панченко

ЗВІТ

про стажування курсанта 4-го курсу ННІПКМ
рядового міліції ЛЕСЬ Л.О.

Стажування проходило з 1 лютого до 25 травня 2006 р. у слідчому відділі Мінського РУ ГУ МВС України в м. Києві. За цей час мною виконано таку роботу. Ознайомилась зі структурою районного управління та слідчого відділу безпосередньо. Вивчила функціональні обов'язки працівників слідчого відділу, порядок і форми взаємодії слідчого з органом дізнання (виконання органом дізнання слідчих дій та оперативно-розшукових заходів за дорученням слідчого, сприяння органом дізнання у проведенні слідчих дій слідчим, використання слідчим інформації, отриманої в результаті оперативно-розшукової діяльності тощо) згідно з наказом МВС України від 25.11.1992 № 745 «Про невідкладні заходи щодо вдосконалення структури й організації діяльності органів попереднього слідства в системі МВС України». (Джерело: <http://pravo-porada.com.ua/practice-65/57-inshi-dokumenty/357-zvt-zrazok>)

7. Свідоцтво про народження:

УКРАЇНА

СВІДОЦТВО ПРО НАРОДЖЕННЯ

Прізвище _____
ім'я _____ по батькові _____
народився (лава) **14 червня 2016 року**
(число, місяць і рік)
чотирнадцятого червня дві тисячі шістнадцятого року
(цифрами та словами)

Місце народження **Україна**
(країна)
_____ (область)
місто Київ
(місто, селище (бульв))

про що **16** числа **червня** місяця **2016** року складено
відповідний актовий запис № _____

БАТЬКИ

Батько _____
_____ (прізвище)
_____ (ім'я)

Мати _____
_____ (прізвище)
_____ (ім'я)

Місце державної реєстрації **Печерський районний у місті Києві відділ**
державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального
управління юстиції у місті Києві
(реєстраційний актів цивільного стану)

Орган державної реєстрації актів цивільного стану, що видав свідоцтво
Печерський районний у місті Києві відділ державної реєстрації актів
цивільного стану Головного територіального управління юстиції у місті
Києві
(реєстраційний актів цивільного стану)

Дата складення **16** червня **2016** року

М.П. _____
Керівник органу державної реєстрації актів цивільного стану _____
(підпис) (ім'я та прізвище)

В.А.Калішон

Серія І-БК № _____

(Джерело: <https://www.piddubnyi.com.ua/uslugi/vidnovlennya-svidoctva-pro-narodzhennya>)

8. Додаток до свідоцтва про здобуття освіти:

ДОДАТОК ДО СВІДОЦТВА про здобуття базової середньої освіти № _____ (без свідоцтва не дійсний)		хімія	дванадцять
закінчив у 2021 році		художня культура	дванадцять
Приватний навчальний заклад		інформатика	одинадцять
"Харківська загальноосвітня онлайн-школа"			
I-III ступенів "Альтернатива" Харківської області"			
з такими результатами:			
назва предмета	бал		
українська мова	дванадцять		
українська література	дванадцять		
іноземна мова (англійська)	одинадцять	Пройшов державну підсумкову атестацію з таких предметів:	
зарубіжна література	дванадцять		
історія України	дванадцять	назва предмета	бал
всесвітня історія	дванадцять	українська мова	звільнений
правознавство	дванадцять	історія України	звільнений
алгебра	дванадцять	математика	звільнений
геометрія	одинадцять		
біологія	одинадцять		
географія	дванадцять		
фізика	одинадцять	середній бал свідоцтва	11,7

(Джерело: <https://online-shkola.com.ua/statics/watch.php?id=45>)

Акт перевірки (типовий):

Зразок запиту
про надання документів (копій документів)

...

Крім того, відповідно до пункту 44.6 статті 44 Податкового кодексу України, у разі, якщо до закінчення перевірки або у терміни, визначені в абзаці другому пункту 44.7 статті 44 Податкового кодексу України, платник податків не надає посадовим особам контролюючого органу, які проводять перевірку, документи, що підтверджують показники, відображені таким платником податків у податковій звітності, вважатиметься, що такі документи були відсутні у такого платника податків на час складення такої звітності.

(Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0396872-17#n657>)

11.Посадова інструкція:

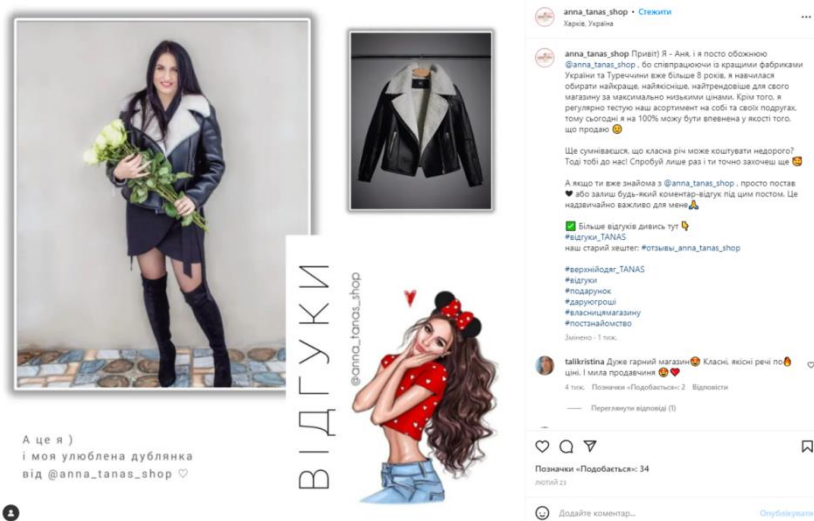
1.7. Під час виконання роботи на кочегара можуть впливати такі небезпечні і шкідливі виробничі фактори, як:

- підвищена температура поверхонь обладнання, підвищена температура повітря робочої зони;
- враження електричним струмом;
- пошкодження систем, які знаходяться під тиском (вибухи);
- загазованість, отруєння чадним газом, алергічні реакції;
- опіки;
- проведення робіт на територіях, де можливе проведення бойових дій;
(Джерело: <https://pro-op.com.ua/article/1460-nstruktsya-z-ohoroni-prats-kochegara-koteln-na-tverdomu-paliv>)

12.Науковий посібник з фармакології:

Таблетки – (лат. називний відмінок однини – *Tabuletta*, родовий відмінок однини – *Tabulettae*, знахідний відмінок однини – *Tabulettam*, знахідний відмінок множини – *Tabulettas*, орудний відмінок множини – *in tabulettis*, скорочено – *Tab.*) – тверда дозована ЛФ, яку отримують шляхом пресування лікарських і допоміжних речовин. Виготовляються виключно фармацевтичною промисловістю. Маса таблеток коливається в межах від 0,1 до 1,0 грама. Допоміжні речовини в рецепті не вказуються. При розгорнутому способі прописування таблеток після *Rp.* вказують назву ЛР/лікарських речовин та її/їх разову дозу, далі в *Subscriptio* зазначають кількість доз – *Da tales doses numero* (Видай такі дози числом), скорочено – *D.t.d. N*, і вказують в якій ЛФ – *in tabulettis* (в таблетках). (Джерело: <https://dspace.vnmu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1659/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>)

13. Конент соціальних мереж:

(Джерело: <https://images.app.goo.gl/b678WTtor5juE8Aq8>)

14. Меню ресторану:

Салати		Банкетне меню		Холодні закуски		Гарячі закуски		
	Вихід, г	Ціна, грн.		Вихід, г	Ціна, грн.	Вихід, г	Ціна, грн.	
Салат «Грецький»	200	160	Язик заливний	250	160	Млинці з жульєном	200	140
Салат «Олів'є»	200	115	Язик з хрінном	100/30	130	Деруни зі сметаню	200/50	85
Салат «Цезар»	200	160	Буженина з гірчицею	100/30	140	Сирні палички з соусом Тар-Тар	150/30	100
Салат з криветками і соусом мангайолі	200	200	Щука фарширована	1000	800	Риба смажена в клярі	150	100
Салат із сьомги	200	200	Лимон з цукром	100/20	50	Курячі палички-фрі з кисло-солодким соусом	150/30	100
Салат «Ніжність»	200	120	Оливковий мікс	50/50	100	Курячі крильця-фрі (гострі) з кисло-солодким соусом	200/50	107
Асорті з овочів	270	155				М'ясо по-французьки, курятина	130	105
Асорті м'ясне (буженина, шинка, с/к)	250	200				М'ясо по-гавайськи, курятина	130	105
Асорті м'ясне домашнє (буженина, домашня ковбаса, рулет курячий)	250	220						
Асорті сирне з медом (гауда, камамбер, дор-блю)	150/30	240						
Асорті рибне (масляна, сьомга, скумбрія, х/к)	230/50	280						
Асорті грибне	150	130						
Оселедець з цибулею	100/20г	90						
Соління (огірок, помідор, капуста)	300	100						

(Джерело: <https://images.app.goo.gl/VtsJh53c8E8a9TwM9>)

15. Художній текст:

Перші гори не надто високі, до того ж обсаджені буровими, безлісі, на крихітних станційках продають домашнє вино, хлопці у вишиванках і "мармурах" підсідають до загальних вагонів і відразу розгортають прапори, прихоплені з собою в дорогу, так що робиться зрозуміло: вони теж до Чортополя. Усі до Чортополя. Дівчата переважно негарні, але молоді, і цього достатньо, Хомський. Довго розглядаєш одну з них. Вона чомусь не сідає до потяга, застається на пероні, а потяг ось-ось рушить, і що вона робитиме, адже не потрапить на свято Воскресаючого Духу, чорт забирай, і що тоді буде? Хомський, поки не пізно, гукни їй, аби сідала, і ти гукаєш, Хомський. Дівчина усміхається, вона має забагато золотих зубів, і ти зненацька розумієш, що найбільше в ній тобі сподобалися її джинси, а тому не надто жалкуєш, коли поїзд рушає, а золотовсміхнена Маруся так і залишається на пероні. (Джерело: Юрій Андрухович «Рекреації»)

ІХ. ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою		Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Екзамен	Залік		Оцінка	Пояснення
<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>	90-100	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
<i>Добре</i>		82-89	B	вище середнього рівня з кількома помилками
		74-81	C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
<i>Задовільно</i>		64-73	D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
		60-63	E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
<i>Незадовільно</i>	<i>Не зараховано</i>	35-59	FX	з можливістю повторного складання
		1-34	F	з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка з вивчених модулів навчальної дисципліни (ПОМ) розраховується:

№ модулю	М %п (відсоткове значення модулю освітньої компоненти)
Модуль 1	М_{%1} = 70
Модуль 2	М_{%1} = 30
Сума	100

ЕКЗАМЕН

Оскільки формою підсумкового контролю освітньої компоненти є екзамен, то здобувачі вищої освіти в яких підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) за семестр становить 60 і більше балів, мають право не складати екзамен. У такому разі підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) = Екзаменаційній оцінці (ЕО) = Підсумковій оцінці (ПО).

$$ПОМ = ЕО = ПО$$

У випадку складання екзамену підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне балів підсумкової оцінки з вивчених модулів (ПОМ) та екзаменаційної оцінки (ЕО).

$$ПО = (ПОМ + ЕО) / 2$$

Х. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ЗВО

Політика щодо академічної доброчесності

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності <https://zu.edu.ua/academic-integrity.html> та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (правила поведінки на заняттях, користування засобами електронного зв'язку, тощо). Не допускається академічний та будь-який інший плагіат, фальсифікації, фабрикації, списування; забороняється використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань (в тому числі засобами електронного зв'язку); при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації необхідно вказати джерело, використане під час виконання.

Політика щодо відвідування

Здобувач вищої освіти зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку університету https://zu.edu.ua/offic/pravyla_vn_rozporядku.pdf та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом <https://dekanat.zu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=999>, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Забезпечення студентоцентрованого підходу та створення можливостей для навчання здобувачів вищої освіти, які не можуть відвідувати заняття з поважних причин, зокрема реалізується через «Положення про навчання студентів за індивідуальним графіком у Житомирському державному університеті імені Івана Франка». Індивідуальний графік навчання передбачає можливість вибіркового відвідування здобувачем аудиторних занять (лекційних, практичних, лабораторних, семінарських) і самостійного опрацювання матеріалу відповідних навчальних дисциплін.

Політика щодо перекладання

Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, то відпрацювання здійснюється у встановлені викладачем терміни. Відповідно до положення «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» (нова редакція) https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf кожне лабораторне, семінарське та практичне заняття оцінюється. Усі завдання, передбачені

програмою, мають бути виконані здобувачем вищої освіти у встановлені викладачем терміни.

Політика щодо дедлайнів

Викладач встановлює конкретні терміни виконання завдань. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин (внаслідок тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, або який був звільнений від занять наказом Ректора Університету) пропустив навчальні заняття зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість не більше ніж за місяць з моменту виходу на навчальні заняття (дня припинення поважної причини). Здобувач вищої освіти, який без поважних причин не відвідав навчальні заняття або отримав оцінку нижчу 60 балів, необхідно відпрацювати академічну заборгованість до проведення модульної контрольної роботи.

До підсумкової модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які отримали поточні оцінки на усіх передбачуваних робочою навчальною програмою аудиторних навчальних заняттях. До завершення відповідного модуля здобувачам вищої освіти дозволяється перескладати окремі елементи модуля (завдання) з метою отримання вищих поточних оцінок під час консультацій із навчальної дисципліни, які проводяться впродовж семестру.

Політика щодо апеляцій

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про апеляцію результатів контрольних заходів у Житомирському державному університеті імені Івана Франка» https://zu.edu.ua/offic/pro_apelyacij.pdf.

Політика щодо конфліктних ситуацій

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення запобігання та протидії булінгу» <https://zu.edu.ua/offic/pol-buling.pdf>.